

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theses Theologicæ Pertinentes Ad Anteriores Theses Defensas In Collegio Adriani VI. Pontificis

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1684?]

Conclusio Sexta. Expenduntur quæ in Anti-thesi quarta allegantur ex Augustino pro sententia negante obligationem actus referendi in Deum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40515

sum Auctor secundum nos iustum peccare dum intuitu æternæ mercedis bene operatur. Patet interim ex his omnibus quàm imbecilla sint Adversarii argumenta contra doctrinam de actibus in Deum referendis ex Can. 8. & 31. sess. 6. Concil. Trid. allegata.

Non minus infirmum est quod ducitur in prædicta tertia Anti-thesi ex ejusdem sess. 6. cap. 6. Docetur, inquit, peccator per fidem, timorem Domini, & spem tanquam per gradus tendere ad amorem justitiæ ipsamque justificationem: potestne, addit, cupiditas mundi, quæ à Ioanne prohibetur, fructio creaturæ, amor sui, qui se pro fine ultimo habet, radix omnium malorum, gradus esse ad amorem Dei castum & ipsam justificationem? his omnibus responderetur, quòd fides Theologica involvat castam primæ veritatis dilectionem, & spes similiter, prout est virtus Theologica ac supernaturalis: non est proinde necessarium, ut malè contendit Anti-thesis, ut illa procedant ex cupiditate, nusquam enim dictum est in sacris Litteris: cupiditas credit, cupiditas sperat, sicut dictum est. *Charitas credit, & Charitas sperat.* Nec refert quod illa disponant ad illam dilectionem qua Deus velut omnis justitiæ fons diligi incipit, quia dilectio Dei imperfectior ad perfectiorem disponere potest. Quod timorem attinet, si sit ille quem initialem vocant, non est sine omni casta Dei dilectione; si vero merè servilis sit, adhuc potest, nimirum per modum removentis prohibens, eo sensu ad justificationem disponere, quòd faciat subjectum suum ad eam minùs indispositum. Siquidem contingit non rarò ut cupiditas intensiōe minor & reatu major, ab alia cupiditate quæ sit intensiōe major & reatu minor vincatur, & sæpius ut diminuatur: Quin & timor purè servilis, etsi radix ejus foret cupiditas reatu & intensiōe minor, posset hic esse utilis, obtundendo scilicet fervorem cupiditatis quæ reatu & intensiōe est major. Ex his omnibus patet quot quantisque titulis utilis sit memoria novissimorum, & timor qui hinc nascitur, etiam ille, quem merè servilem vocant. Patet secundò quam alieni simus à doctrina sive Lutheri, sive cujuscumque alterius pronuntiantis indefinire & doctrinaliter, adeoque universaliter: *gehenna metus est peccatum*, item, *gehenna metus peccatores peiores facit.*

CONCLUSIO SEXTA.

Expenduntur quæ in Anti-thesi quarta allegantur ex Augustino pro sententia negante obligationem actus referendi in Deum.

IN hac quarta Antithesi assignantur varia ex Augustino, ut hinc conficiatur quod Augustinus secus quàm Lovanienses senserit de actibus in Deum referendis (quæ ex aliis interpretantibus locum Apost. primæ ad Cor. 10. obiter allegantur non est operæ pretium refutare) Ex Augustino in Psal. allegantur hæc: *suggero remedium unde tota die laudes Deum si vis: quidquid egeris, bene age, & laudasti Deum: quando cantas hymnum, laudas Deum, quoties tu cessasti ab hymno cantando, discedis ut reficiaris, noli inebriari, & laudasti Deum. Negotia agis? noli fraudem facere, & laudasti Deum.* Aug. in Psal. 34. Concione 2. Secundò adfert ista: *si ergo bene agis*

*agis, & quod manducas, & bibis & ad refectiorem corporis sumis, reparationemq, membrorum, gratias agens ei, qui tibi prae-
 buit ista solatia, & cibus tuus & potus laudat Deum:*
si verò natura debitum immoderatione voracitatis excedas, & vinolentia te ingurgites,
quaslibet laudes Dei lingua tua sonet, vita blasphematur: post cibum & potum requiescas ut
dormias, nec in hoc aliquid turpiter agas.... sit castus cum conjuge thorax, & si est cura
propagandi liberos, non sit effrenata luxuries libidinum & c. quid si somnus advenit & cum
dormis, innocentia somni tui laudat Deum: laudas cum agis negotium, laudas cum cibum
& potum capis, laudas cum in lecto conquiescis, laudas cum dormis. Aug. in Psalm. 146.
 Hæc etsi in speciem aliquid probare videantur, revera tamen nihil omnino pro-
 bant. Primò quidem, quia ibi quæstio de actibus in Deum referendis nec exami-
 natur, nec tractatur, nec omnino attingitur; sed quæstio planè alia: nam occa-
 sione hujus versus: *& lingua mea meditabatur justitiam tuam, totâ die laudem tuam,*
 qui est ultimus Psalmi 34. & occasione illius: *Laudate Dominum, quoniam bonus est*
Psalmus, Deo nostro sit jucunda decoraq, laudatio, qui est primus Psalmi 146. docetur
 quod non solâ linguâ, sive non solâ voce aut cantu, sive quod non solis Psalmis
 recitandis aut cantandis Deus laudetur, sed quod etiam exercitio bonorum ope-
 rum, & omissione malorum Deus laudetur: patet ex verbis allegatis, & magis si
 legatur in ipso Augustino totus contextus. Hæc verò quæstio an Deus solâ voce,
 an verò etiâ opere laudetur, plurimùm distat à quæstione de actibus referendis in
 Deum, quæ hic ne tangitur quidem. Et hinc in primis conficitur, quod allegata nil
 faciant contra antedictam doctrinam Lovanienfium, vel potius, ut in Concl. 6.
 Thesium nostrarum de Charitate ostendimus, ipsius Augustini. Deinde probatur
 quod malè allegentur prædicta, quia nemo potest admittere quod ullus homi-
 num Deum verè laudet per opera non relata in Deum, aut per omissionem ma-
 lorum rursùs non relata in Deum: quia cum non faciat aut omittat illa in lau-
 dem sive honorem Dei, non laudat, sive non honorat Deum. Hinc S. Augu-
 stinus utroque loco in Anti-thesibus allegato clarè exprimit, ut quis operibus
 Deum laudet se requirere, non dicit ut bona agat, sed ut bene agat. *Quidquid*
egeris, inquit primo loco, bene age, & in fine addit: in innocentia operum tuorum
preparate ad laudandum Deum totâ die (finalia illa verba cur Anti-thesium Auctor
 omisit?) Ecce quomodo Augustinus requirat ut qui operibus Deum laudat,
 bene agat; item ut præparet se ad laudandum Deum: debet proinde pro fine habere
 laudem Dei. Non absimilia exprimit Augustinus verbis secundo loco alle-
 gatis in Psalm. 146. *si ergo bene agis, inquit, & quod manducas & bibis, & ad re-*
fectionem corporis sumis, reparationemque membrorum, GRATIAS AGENS EI qui tibi præ-
buit ista solatia, & c.

Ubi nota verba illa: *bene agis, gratias agens ei, & c.* Quibus iterùm indicatur, ut
 Deus laudetur per opera bona, hæc fieri debere bene, sive ex intentione bona, quæ;
 ut latè ostensum in Thesibus nostris de Charitate, potissimùm Conclusionem 2.
 debet esse intentio Charitatis, *Charitatem voco, inquit idem Augustinus, motum*
animi ad fruendum Deo propter ipsum, & se atque Proximo propter Deum, & c. Proinde
 sicut ut opera bona, ut per illa laudetur Deus, debent fieri bene; ita juxta principia

Au-

Augustini debent fieri ex Charitate, id est, ex casta Dei dilectione. Præterea si, ut vult Anti-thesium Auctor, ex mente Augustini Deum laudemus per opera bona non facta ex casta Dei dilectione, ergo laudamus per opera non facta ex gratia, quod nunquam admittere potuit tantus gratiæ defensor; licet id satis consequenter admittere posset, qui Charitatem vult esse amorem boni honesti creati; qualem amorem dari sine gratia, nihil vetat.

Denique si Deum laudemus per opera non facta ex Charitate, sive casta Dei dilectione, ergo secundum principia Augustini, per opera quæ fiunt ex cupiditate. Nam primum & evidens Augustini principium est: *aut cupiditate aut Charitate*, sed inauditum est quod Deum laudemus per opera facta ex cupiditate sive concupiscentia, ergo non nisi per illa quæ fiunt ex Charitate sive casta Dei dilectione. Amor enim creaturæ rationalis, ut latè ostensum Concluf. secunda in Thesis nostris de Charitate, adæquatè dividitur secundum verissima August. principia in castam Dei dilectionem sive charitatem, & cupiditatem sive concupiscentiam. Quâ unâ divisione stabilitâ, corruunt omnia quæ in Anti-thesi 4. & in aliis ejusdem Auctoris Thesis ex August. perperam fuerunt allegata pro sententia negante obligationem referendi actus in Deum. Etenim cum nunquam liceat agere ex cupiditate sive concupiscentia; semper agendum est ex Charitate sive casta Dei dilectione: hinc ab illa divisione putat Anti-thesium Auctor nos detertere per ordinarium suum Sophisma: *ita Bajus, ita Lutherus, &c.* simili nimirum actu, quo famosum discrimen inter donum perseverantiæ primi & secundi statûs, etsi ab Augustino adco stabilitum, vult nobis facere terribile, quia gratiæ Molinistiæ summè inimicum, dicendo quod eodem usi fuerint Lutherus, Calvinus, &c. & hic quidem vigesies, quasi nonnisi hæretica dicerent Hæretici, quod evidenter falsum esse jam toties probatum est, & necdum capitur, aut non capi flagitur.

Hæc ad Anti-theses: si tamen earum Auctor plura, pro intellectu præsertim sententiæ S. Augustini de obligatione referendi actus in Deum petat, Deo donante habebit. Nos interea expectamus responsum ad quæstionem toties à nobis ei propositam: quid ad *veram suam germanamque ac practicam probabilitatem*, quam veluti securam morum regulam nobis obtrudere vult, requiri & sufficere sentiat.

P E R T I N E N S.

SI nomen Christi ad rem aliquam affirmandam assumere velis, debes *in veritate & in judicio & in justitia*: quomodo ergo Auctor Anti-thesium tum in his, tum in anterioribus suis Thesis, & principuè in magnificis earum titulis, adversus sententias Lovanienfium obtestatus est *authoritatem Vicariorum Christi sine veritate, sine judicio, & sine justitia?*

A L I V D.

Sententiam de obligatione actus in Deum referendi nos sanctam, Auctor Anti-thesium nimis rigidam dicit: ut ut sit, non potest ille assignare rationem justam, cur plures conatus contrà sententiam illam adhibuerit, quàm pro extirpandis centenis aliis, quæ ob nimiam laxitatem sunt scandalosæ & in praxi perniciosæ.

F I N I S.